

Шедяков Володимир Євгенович 

доктор соціологічних наук, кандидат економічних наук
незалежний дослідник

Україна

СУСПІЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ ГІПЕРІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ

Забезпечення балансу стабільності та розвитку, традицій та інновацій – неодмінна умова збереження суспільства. Ситуація явно ускладнюється на зламі часів. Вміння взаємодіяти з творчим поривом суспільства, а не протистояти громадянської активності; співтворчість, а не маніпулювання – частина професійної майстерності державного діяча, який у своїх рішеннях не опускається до рівня натовпу, а піднімає народ до нових звершень, нових висот історичного подвижництва. Безумовно, розвиток – необхідність міцної безпеки, а безпека – фундамент розвитку. Удосконалення організаційно-управлінських комбінацій на основі розкриття та оволодіння новими особливостями роботи з інформаційним простором потребує відпрацювання інформаційних каналів та розширює можливості впливу [1-5].

Public Relations (PR, зв'язки з громадськістю), а також Government Relations (GR, зв'язки з органами державної влади) – визначний чинник розвитку організаційної структури, а також якості трансформації і реалізації соціокультурного капіталу. Динаміка використання при цьому PR / GR тісно пов'язана із загальними змінами як соціально-політичних, так і техніко-технологічних умов. Підвищення питомої ваги та значення елементів творчості у виробничій діяльності збільшує роль соціальних контактів. Водночас і функція праці як засобу комунікування стає все більш суттєвою. Причому і для самовтілення творця, і як канал соціалізації. Механізми партнерства містять потенціал більш органічного узгодження інтересів у процесах соціоантропогенезу [6-12]. Їх використання – одна з умов успіху рефлексивної модернізації, зокрема гіперіндустріалізації. Поширення уявлень про високі стандарти гуманного ставлення до природи, суспільства, людини доповнюється акцентуванням високотехнологічних та екологічно чистих циклів. Суспільні комунікації нині стають як функціональним, так й сутнісним ресурсом адекватності організаційно-управлінських відносин вимогам епохи, опиняючись на вістрі взаємодії культурно-цивілізаційних світів [13-20]. Можливі ефективні реакції соціальних організмів під впливом сировинної та виробничої бази, економічної географії свого простору, історичної пам'яті, вітчизняної спадщини та інших факторів складаються в організаційно-управлінські уподобання. Необхідна якість суспільних комунікацій прямо пов'язана з глибиною проблем, що стоять перед людством. Могутність людства зростає. Змінилася комбінація можливостей та ризиків. При цьому природа постсучасного середовища та рефлексивний характер модернізації потребує досягнення природоподібності засобами кіберсоціології: техногенність цивілізації може загрожувати тотальним знищенням. Людство в змозі ставити перед собою і вирішувати масштабні завдання – або ж попрямувати згубним вектором. Відповідно, вміння говорити без натяків, натяжок і недомовок, не потураючи пристрастям і зручності звичок, не заграючи з громадською думкою так само важливо, як і готовність до рішучих вчинків та дій на благо народу.

Таким чином, у площині відповідальності та свободи суспільства знаходиться, насамперед, організація дієвого народного контролю над розвитком та реалізацією соціальних комунікацій та, відповідно, підвищення рівня знань для прояву розумної

ініціативи та громадянської активності, а також адекватна існуючим та ймовірним викликам епохи соціальна педагогіка. Водночас, оволодіння управлінням знаннями становить сутність однієї з провідних викликів XXI століття: від моделі відповіді залежать не лише перспективи конкурентоспроможності, а й доля ойкумени. Причому відбір здійснюється як на рівні організації всередині структур, так і в умінні здійснювати зовнішні комунікації. Методологія піару характеризує знання та уявлення про методіку здійснення (підготовки та проведення) PR виступає, з одного боку, сукупністю суспільних технологій, що вживаються в процесі цілеспрямованої діяльності, спрямованої на створення та підтримання доброзичливих відносин між організацією чи публічною персоною та громадськістю, а, з іншого, – наукою про управління громадською думкою за допомогою комплексу комунікативних процесів.

Тим часом самі канали інформування зазнають значних трансформацій. Ресурсно-методологічні основи «культури кліку» та «смайлікового спілкування» відображають посилення і «нових медіа» із взаємодією «багато кого з багатьма», і акцентують передачу емоцій, стосунків. При цьому слабшають початки раціонального підходу та визначеності. Підвищується вибірковість. Найчастіше рішення приймається інтуїтивно, лише на рівні почуттів, де логіка лише доводить (навіть собі) вже вирішене. Створюються набагато більші підстави для індивідуального вибору, проте найчастіше він здійснюється під визначальним впливом або ірраціональних причин, або зовнішнього канону «моди». Разом з тим, не лише будь-який вибір має свою «ціну». Відмова від вибору, спроби (свідомо чи несвідомо) піти від нього або перекласти його на інших (тобто, по суті, готовність і тяжіння до «зовнішнього управління») також мають ціну.

Відтак, захист реалізації потенціалу гіперіндустріалізації від негативного зовнішнього впливу багато в чому залежить від якості й інформаційної інфраструктури, і стану суспільної свідомості, і панівних груп. Зміст постсучасних інформаційних технологій та стратегій перемоги над конкурентом – не знищення конкурента та його ресурсів, а їхнє перетворення на підконтрольні (що дозволяє експлуатувати, але не нести відповідальності). Відповідно, на основі інформаційних впливів ресурсний потенціал не ліквідується, а стає власним, додаючись до свого. У цій ситуації володіння та обмін життєво важливою інформацією стає одним із провідних факторів забезпечення безпеки та розвитку постглобальної соціальної освіти (системи, безсистемної цілісності). Причому інформаційна революція і сама собою породжує нові постсучасні моделі: як внутрішнього використання, так зовнішніх комунікацій, – істотно змінюють світ, його інформаційну культуру. Наприклад, інформаційний бум мультиплікував можливості іміджезнавства, зв'язків із громадськістю, управління соціальною роботою.

Разом з тим через посередництво суспільних комунікацій можуть передаватися кардинально різні ціннісно-сміслові комплекси. Суспільні комунікації можуть бути як завданням розвитку для формування суспільства пізнання, і цілям маніпулювання при закріпленні олігархічної структури суспільних відносин. Наприклад, при «замаху невидимими засобами» з відокремленням особливостей поширення та інтерпретації відомостей («спецпропаганди») на базі дуже древнього виду комунікацій, коли інформації притаманні невизначеність (початкове джерело та достовірність часто невідомі), безсистемність (інформація має вигляд кома, де переплетені найрізноманітніші складові частини) і суперечливість, зокрема, розвивається руморологія (від англ. rumor – слух, погосл і грец. logos – вчення, вивчення). Чутки не верифіковані (неможливо достовірно встановити їхню істинність/хибність), саме тому їх неможливо ефективно спростувати. Отже, багаторазово збільшені засобами масової інформації в мережевому суспільстві чутки стають сильним чинником формування сприйняття. Соціальний рівень інформаційного впливу трансформується із змінами суспільних відносин. Поряд з логікою історичного процесу, на якісно-кількісні характеристики суспільних комунікацій впливає суб'єктність

перехідних трансформацій: хто й у чийх інтересах їх здійснює. Для плідного використання суспільних комунікацій нині принципове значення має домінування середовища розвитку творчої активності, умов розгортання універсальної обдарованості, інноваційного розвитку базових ціннісно-сміслових комплексів, традицій і укладів, культивування безлічі конкретних, що надихають і кожного окремо, і усіх. Отже, максимізація можливостей та мінімізація ризиків суспільства пов'язані із забезпеченням найповнішого просоціального розвитку та реалізації суто індивідуальних комбінацій обдарованостей найбільшої кількості людей. Інакше кажучи, необхідні громадське визнання цінності «інакшесдумства» і, постійна боротьба з проявами тоталітаризму, расизму, національної нетерпимості тощо.

Відповідність фіксації стану та динаміки суспільних комунікацій у соціокультурному капіталі уявленням про справедливість, рівність і свободу, про належне та моральне розглядається з позицій ціннісно-сміслових комплексів культурно-цивілізаційного світу [21-25]. При цьому, очевидно, сприйняття процесів та оцінка суспільного середовища як стимулюючих соціальну нерівність може стати серйозною політико-економічною проблемою, створюючи основу для масових протестних рухів. Так, якщо наявність фізичної нерівності – трюїзм, то наростання соціальної нерівності (передусім у доступі до суспільних благ, а, отже, у досягненні суспільно необхідного рівня розвитку та реалізації обдарованості) – вагомий фактор підриву суспільної згоди та розвитку, викривлення інформаційних каналів та судження потенціалу безструктурного управління.

Безструктурне управління найефективніше при комплексності, коли інвалідні чи відсутні суспільні комунікації заміщаються іншими (чи комбінаціями інших) – зокрема, формуючи перетворені та ірраціональні суспільні відносини, уявні структури та хибні соціальні величини. Особливо вдало техніки безструктурного управління здійснюються новими медіа. Для формування комплексної цілісності фундамент системотворчих відносин праці, власності та управління скріплюється площинами як мінімум світоглядного, історичного, ідеологічного, фінансово-економічного, військового сприйняття та розвитку. Процеси розвитку додатково посилюють регулятивно-управлінське значення цінностей, трансформують структуру та дизайн суспільних відносин. Акцентування методологій та ресурсних баз стимулювання бажаних змін на основі гібридного інструментарію непрямих дій, м'якої сили, гнучкої влади тощо розширює межі ціннісного мотивування та спонукання, можливості соціального та індивідуального рівнів психічного впливу – аж до «соціально-психологічних автоматів» та самонавіювання.

Таким чином, якість та діапазон стратегічного управління в умовах концентрованих змін набуває вирішального значення для гіперіндустріалізації. З одного боку, нова епоха створює умови для розгортання свободи, різноманітності, діалогу. З іншого боку, якщо відпущені часом можливості будуть втрачені, можуть бути лімітовані можливості подальшого історичного розвитку. Вихід за межі колишнього «коридору свободи» може обернутися не лише проривом до перспектив освоєння постглобальних можливостей, а й зривом (ймовірно, під зовнішньою формою псевдозахідності) у соціальний канібалізм та варварство. Отже, теоретичне та практичне ігнорування діапазону змін, орієнтація стратегічного управління виключно на лінійний характер розвитку суспільних відносин, спроби некритичного запозичення західних управлінських шаблонів, що сформовані у межах модерністського світосприйняття та акцентують вузько корисливу складову організації суспільних відносин, – усе це може посилити тенденції дезорганізації та перешкодити реалізації потенціалу гіперіндустріалізацію [26-33].

Список використаних джерел:

1. Шишкина М.А. Паблик рилейшнз в системе социального управления. СПб.: Паллада-медиа; Русич, 2002. 448 с.
2. Шедяков В.Е. Выбор стратегии использования социальных коммуникаций: cui prodest. *Strategic Management: Global Trends and National Peculiarities* / ed. by A. Pawlik, K. Shaposhnykov. Kielce: Baltija Publishing, 2019. P. 254-266.

3. Шедяков В.Е. Ресурсный диапазон информационного взаимодействия: стратегические коммуникации общества сквозь призму дрейфа гуманизма. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2017. № 15. С. 163-166.
4. Шедяков В.Е. Рефлексивная модернизация и социальная педагогика: дрейф общественных коммуникаций. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*. 2020. Вип. 86. С. 187-200. DOI <https://doi.org/10.32840/2707-9147.2020.86.17>
5. Шедяков В.Е. Направленность развития и применения социальных коммуникаций. *Актуальні тенденції розвитку суспільних наук в Україні*: Матер. Міжнар. наук.-практ. конф. К., 2018. С. 46-49.
6. Гавра Д.П. Основы теории коммуникации. 2-е изд., испр. и доп. М.: Издательство Юрайт, 2022. 231 с.
7. Ключник Р.М. Деякі аспекти дослідження кризової комунікації. *Вісник Дніпропетровського університету*. Філософія. Соціологія. Політологія. 2013. Т. 20. Вип. 23. С. 102-107.
8. Шедяков В.Е. От трипартизма к общегражданскому полилогу. *Регіональні студії*. 2019. № 16. С. 97-103.
9. Шедяков В.Е. Социокультурные коммуникации как фактор целостности экономического структурирования и регулирования. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. № 3 (71). Ч. 1. С. 22-28. DOI <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2019-3-3>
10. Шедяков В.Е. Социокультурные коммуникации в экономике: дрейф ресурсно-методологического воздействия. *From the Baltic to the Black Sea: the Formation of Modern Economic Area*: Proceed. of Intern. Scient. Conf. Riga, 2018. P. 19-21.
11. Шедяков В.Е. Public Relations информационной эры: использование постсовременных социально-политических коммуникаций. *Наукові праці : Науково-методичний журнал*. Вип. 246. Т. 258. Соціологія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. С. 14-21.
12. Шедяков В.Е. Ресурсний потенціал методології: піар в соціальному просторі. *Розбудова іміджу інститутів сектору безпеки України: viribus unitis*. К.; Женева; Луганськ: Янтар, 2013. С. 76-117.
13. Аронсон Э., Пратканис Э. Современные технологии влияния и убеждения. Эпоха пропаганды. СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2008. 543 [1] с.
14. Platt W. Strategic intelligence production: Basic principles. NY.: Frederick A. Praeger. 1957.302 p.
15. Шедяков В.Е. Геостратегическое позиционирование в постглобальном мире. *Суспільні науки: сучасні тенденції та фактори розвитку*: Матер. Міжнар. наук.-практ. конф. Одеса, 2017. С. 80-84.
16. Шедяков В.Е. Развитие социальных коммуникаций в конкуренции культурно-цивилизационных миров. *Актуальні проблеми соціальних комунікацій*: Матер. Міжнар. наук.-практ. конф. Запоріжжя, 2020. С. 60-64.
17. Шедяков В.Е., Попов Д.Д., Гаврилова Л.Ф. Информационные воздействия в периоды избирательных кампаний Украины (1991-2012): стратегии, технологии, инновации / общ. ред. П.Д. Морозова. К.: Преса України, 2012. 152 с.
18. Shedyakov V. Social technologies and communications: basic trends of changes. *Scientific Development of New Eastern Europe*: Proceed. of Intern. Scient. Conf. Riga, 2019. Part I. P. 128-130. DOI https://doi.org/10.30525/978-9934-571-89-3_45
19. Шедяков В.Е. Социальные коммуникации в контексте парадигмальных трансформаций. *Соціальні комунікації: інструменти, технологія і практика*: Матер. Міжнар. наук.-практ. конф. Запоріжжя, 2021. С. 45-48.
20. Шедяков В.Е. Цифровизация социального пространства и качество общественных коммуникаций. *The European development trends in journalism, PR, media and communication*: Proceed. of Intern. Scient.& Pract. Conf. Wloclawek, 2021. P. 23-26. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-042-1-5>
21. Шедяков В.Е. Информационный уровень структурирования будущего. *Journalism, advertising and PR: European development direction*: Proceed. of Intern. Scient. Conf. Riga, 2021. P. 5-8. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-118-3-1>
22. Шедяков В.Е. Информационная составляющая конкурентной войны за рынки: место социальных технологий. *Інституціональна трансформація розвитку економіки України / заг. ред. О.Л. Гальцової*. Запоріжжя – Херсон: Гельветика, 2019. С. 113-128.

23. Шедяков В.Є. Стратегічне управління процесами постсучасних трансформацій за допомогою інформаційних впливів соціально-політичного рівня. *Вісник Дніпропетровського університету. Філософія Соціологія Політологія*. 2015. № 1 (23). С. 248-259.
24. Шедяков В.Є. Стратегии социальных коммуникаций: быть или манипулировать. *Key Issues of Education and Sciences: Development Prospects for Ukraine and Poland: Proceed. of Intern. Multidisciplinary Conf. Stalowa Wola, 2018. Vol. 2. P. 172-174.*
25. Шедяков В.Е. Ресурсно-методологические базы геостратегического реформирования. *Politicus*. 2017. Вып. 3. С. 112-118.
26. Шедяков В.Е. Социально-информационные коммуникации в восприятии свободы и ответственности. *The modern trends in the development of business social responsibility: Proceed. of IV Intern. Scient. Conf. Lisbon, 2020. P. 62-66.*
27. Хоффман Ф. Гибридные угрозы: переосмысление изменяющегося характера современных конфликтов. *Геополитика*. 2013. Вып. 21: С. 45-62.
28. Месснер Е.Э. Всемирная мятежная война. М.: Кучково поле, 2004. 511 с.
29. Шедяков В.Є. Боротьба смислів і протистояння стратегій: регіонально-цивілізаційний вимір. *Політичний менеджмент*. 2012. № 3. С. 31-42.
30. Шедяков В.Є. Можливості використання специфіки інформаційної взаємодії соціальних систем та безсистемних цілісностей. *Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони*. 2010. № 1 (7). С. 79-84.
31. Шедяков В.Є. Геостратегія сорозвитку: ціннісно-сміслові комплекси як основа взаємодій культурно-цивілізаційних світів. *Вісник Дніпропетровського університету. Філософія Соціологія Політологія*. 2015. № 2. С. 217-229.
32. Шедяков В.Е. Реальность под давлением виртуального: взаиморезонирование материального и идеального. *Нові завдання суспільних наук у ХХІ столітті: Матер. Міжнар. наук.-практ. конф. К., 2018. С. 44-48.*
33. Шедяков В.Є. Організація асиметричних впливів інформаційних систем. *Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони*. 2010. № 2 (8). С. 71-75.